

Új iskolában

Korábban már beszámoltunk az Újszegeden. Odessza városrészben megnyíló új, II-es számú általános iskoláról. Akkor még az előkészületekről, az intézmény első tanítási napjára való felkészülésről adhattunk csak hírt, ismertetve az iskola külső és belső képét, felszerelését, lehetőségeit. Nos, az azóta eltelt egy hónap nyilván egyik legfontosabb és egyben legszebb időszakát jelentette egy, a távoli jövőben megírandó krónikának: szeptember 6-án megkezdődött a tanítás a város legújabb iskolájában, s mostanra tanárok és tanulók egyaránt túl vannak már az ismerkedésen, az épület, a tantermek, a könyvtár, a nyelvi laboratórium és a többi létesítmény birtokba vételén — néhány hete rendszeres kerékvágásba zökkenve, mindenhez hozzászokva tarti a munkát, folyik a tanítás. Kénünkön: az új iskola — belülről

Puja Frigyes Norvégiában

Knut Frydenlund norvég külügyminiszter hétfőn este vacsorát adott a hivatalos látogatáson Norvégiában tartózkodó Puja Frigyes magyar külügyminiszter tiszteletére.

Frydenlund a vacsorán elhangzott pohárköszöntőjében meleg szavakkal emlékezett vissza két évvel ezelőtti budapesti látogatására, amely alkalmat adott egymás véleményének jobb megismerésére. Hangsúlyozta, hogy Puja Frigyes jelenlegi látogatása hozzájárulhat a két ország kapcsolatainak további bővítéséhez.

Puja Frigyes pohárköszöntőjében megköszönte a meghívást, s leszögezte, hogy a magyar-norvég kapcsolatok sűrűlőds- és problémamentesek.

„Nagy súlyt helyezünk a gazdasági kapcsolatok fejlesztésére — hangoztatta —, mert ezek kihatnak a politikára is. Arra törekszünk, hogy a szocialista országok és a nyugati államok között hátrányos megkülönböztetésektől mentes gazdasági kapcsolatok alakuljanak ki.”

Puja Frigyes hétfőn, a késő esti órákban sajtókonferencián válaszolt a norvég rádió, valamint a Dagbladet és a Verdens Gang című napilapok szerkesztőinek kérdéseire.

Magyarország — műszak után

Fizetgetnek — dolgoztatunk! Amíg bennünket csak fizetgetnek, addig mi csak dolgoztatunk — terjedt el egy időben nálunk a cinikus közmondás, amit az utóbbi időben már nemigen hallani, gyakorlatával viszont annál többet találkozhat az ember. A szólaszólás és a gyakorlat egyaránt kiváltott morózus megjegyzéseket, nekibuzdult lelkesedéstől átfűtött ráolvasásokat, közgazdasági, szociológiai, politológiai és ki tudná föl sorolni, milyen elemzéseket, csak éppen a helyzet nem változott lényegesen. Talán mindössze annyiban, hogy az évekkel ezelőtti oly kedvvel — az újdonság nekibuzdulásával emlegetett — szólaszólás manapság már kikopott a köztudatból, ám a vele fémjelzett gyakorlat változatlanul él, hat és virul.

Bárhogyan is gondolja végig az ember állapotainkat, legföljebb a szólaszólást — amely amúgy is kihálóban van újdonságerejét elvesztve —, szóval legföljebb a mondást találhatja cinikusnak, mert amennyiben elfogadja a marxizmus egyik alapelvét, amely szerint a lét határozza meg a tudatot, a szólasz szellemét tükröző magatartás nagyon is érthető, sőt mi több, célravezető is minálunk.

Tudom, a kedves olvasó mindezek látán már többé-kevésbé jogosan szisszen föl, mondván: az újságíró szokatlan ösztinteségre ragadtatta magát. Nos, megnyugtatom a kedves olvasót, ebben az írásban is lényegében azzal találkozok majd, amit lapunk e helyén megszokott, a párt, az MSZMP politikájával, illetve hát annak egy kis vetületével.

Az eddigiekben egy szólaszmondásról és az annak megfelelő „dolgoztatunk” magatartásról volt szó. A tájékozott napilap-olvasó most nyilván elvárja a megfelelő és szükséges dörmegdelmeket, az inkvizíció apostolaihoz méltóan fennsőségesen szent ítéleteket az efféle magatartás fölött, ám az „ítélkezni könnyű, gondolkodni nehezebb” megállapítás jegyében most inkább arra kérem a kedves olvasót, kíséreljék meg együtt gondolkodva bejárni a „dolgoztatunk” magatartásig vezető utat.

Szóval: gondolkozzunk! Magyarország minden újságolvasó embere előtt ismert tény, hogy nagyjából-egészéből hogyan oszlik meg nemzeti jövedelmünk felhasználása. Körülbelül egynegyedét elviszik a fejlesztések, beruházások, és majdnem háromnegyed részét a fogyasztásra szánjuk. A fogyasztáson belül nagyrészt — le számítva az oktatást, egészségügyi ellátást stb. — a nemzeti jövedelemnek az említett majd háromnegyede a bérekben csapódik le, amelyekből — hálá tisztes gazdasági fejlődésünknek — a földi javak egyre vonzóbb és kellemesebb fajtáit tudjuk megvásárolni. Eddig nagyjából rendszerben is volna minden, ám nyilván azt is jól tudja mindenki, hogy a jövedelmek elosztását szorosan követi a jövedelmek újraelosztása. Íme, egy egyszerű példa.

Kemény munka árán befizet valaki egy lakásra, megkapja, lakik benne, aztán a lakást tapétázní kell. Keres egy szakembert, aki megcsinálja — többnyire állami vállalat egy dolgozóját, és kifizet neki egy-néhány ezer forintot. Ezzel — vagy akár a benzinkútnál adott borralalóval — máris tevékeny részese lesz a jövedelmek újraelosztásának.

Tulajdonképpen ez sem lenne baj, ha ebből az újraelosztásból aktív és passzív félként nagyjából mindenki egyformán vehetné ki a részét. Csakhogy sajnálatos módon itt óriási egyenlőtlenségek alakultak ki. Egy szövényő vagy egy irodalomtanár ugyanis csak passzív félként, „adóként” vehet részt a jövedelmek újraelosztásában, míg egy kőműves, villanyszerelő, csősz, benzinkutas, pincér, té-

vészerelő stb., stb., stb... aktív és passzív, tehát „adó” és „kapó” félként egyaránt részese lehet ennek a játéknak. S az már többnyire csak rajta és körülményein múlik, hogy aktivitása vagy passzivitása határozza-e meg inkább életkörülményeit.

Mondhatnánk, és lényegében joggal is: ne sajnáljuk attól a pénzt, aki munkaidő után, szabad óráit, napjait fölálodva tesz szert súlyos tízezrekre, hiszen végül is ezzel a munkájával társadalmi érdekeket szolgál, hetek alatt megcsinál nekünk olyasmit, amire különben évekig várhatnánk. Hogy őszinte legyek, nem is a pénz sajnálom ezektől az emberektől, akik nehézmunkával keresik meg átlagon jóval felüli jövedelmüket, hanem azon sajnálkozom, hogy egyre többször vagyok kénytelen észrevenni: deformálódik minálunk a világ, a szakma, a munka szeretete. Lassanként egyre inkább megmosolyogni való fehér holló lesz az az ember a jövedelmek újraelosztásába aktívan bekapcsolható szakmákban, aki a szakmájának él, s egyre több lesz az olyan, aki azt nézi, hogyan lehetne többhöz jutni.

Isméltelen kijelentem, nem kárhoztatom ezeket az embereket, akiknek egy része szocialista brigádtag, részt vesz minden társadalmi munkán, s minden lehetséges módon kifejezi tevékeny részvételét a szocialista társadalom építésében. Nem kárhoztatom, mert nem kárhoztathatom. Ócsárolhatok egy fiatal orvost, amiért elfogad halapénzt? Hiszen százezren földül kell fizetnie egy lakásbeugróért! Szidhatok egy kőművet vagy villanyszerelőt, mivel munkaidőben csak dolgoztat, hogy utána jusson energiája maszekolni? Hiszen éppen házat épít, sok százezer forintot költséggel! Később, amikor megvan a ház, megvan a lakás — amihez plusz jövedelem nélkül csak öt-tíz-husz évvel később jutottak volna — ócsárolhatom őket, hogy folytatják, amit megszoktak? Hiszen akkor utazni, világot látni kéne, netán könyveket, lemezeket venni, és egyáltalán, könnyebben élni...

Nem, nem szidhatom őket, ha őszinte vagyok. Csak akkor szorol össze a gyomrom, amikor azokra a százezrekre, milliókra gondolok, akiknek nincs módjuk aktívan részt venni a jövedelmek újraelosztásában. Ok vajon hogyan jutnak a lakáshoz? Hiszen a munkálakás-kedvezmények a maszekoló villanyszerelő ugyanúgy kapja meg, mint a szövényő...

Szocialista alapelv: mindenki munkája szerint részesedjék a megtermelt javakból. S ezt — sajnos — egyre többször értelmesszük úgy: munkaidő utáni munkája szerint részesedjék. Hiszen ha valaki fáradtan ödög munkahelyén, legföljebb ha tíz százalékkal keres kevesebbet, mint aki minden tudását, energiáját és munkaszeretét megfeszítve dolgozik ugyanott. Ám ugyanő száz százalékkal többet keres hétvégi maszekjaival.

Régóta hajtogatjuk, s a politikai szándék is megvan rá: növelni kell a teljesítményben foglalkoztatottak arányát. Csakhogy lassan megy a folyamat, s nem túl vonzó a dolgozó részére. Inkább csak saját kárukat látják benne, semmint hasznukat. De ha egyszer, teszem azt, ugyanazon az építkezésen az egyik kőműves kétezer-ötszázat, a másik nyolcezeret vinne haza, tehát valóban differenciálnánk az elvégzett munka szerint, vajon akkor sem lenne vonzó a teljesítmény szerinti bérezés? Akkor talán megérné, hogy apait-anyait a munkahelyen dobjunk be. S talán az sem okozna gondot, hogy néhányszor tízezren kimaradnának a jövedelmek újraelosztásából, hiszen akkor netán a szolgáltatóiért is sokkal többet produkálhatna, mint elegendi...

Szávay István

Tanácskozási központban

A felsővárosiak az egészségügyi ellátásról

Féldőhöz érkezett a tanácskozási központok munkája, a választók és tanács- tagok véleménye alapján lassan kirajzolódik a lakosság egészségügyi ellátásának részletesebb képe. Felsővárosban az MSZMP kerületi szervezetének helyiségében tanácskoztak. Dr. Bánfalvi Géza, a kórház-rendelőintézet igazgató főorvoshelyettese ismertette a tizennégy évnél idősebb lakosságot ellátó egészségügyi intézmények munkáját.

Az előadást követően Holcner Jenő szólt a kórházak, rendelői túlszűköltségéről. Rámutatott, hogy a fürdőkben is hasonló a helyzet. A medencék víze hamar beszennyeződik a nagy látogatottság miatt, a beutaltaknak sokáig kell várakozni a súlyfürdőre. Több medencét kellene építeni és jobban ki kellene használni a termálkútakat. Bujdosi Pálné kérdezte, miért nem kaphatnák nálunk is az egyes betegségek gyógyítására különösen bevált külföldi gyógyszerek? Kifogásolta, hogy túlságosan elhúzódt a városi fürdő korszerűsítése. Bárkányi János egészségügyi tanácsadójának megváltoztatását kérte. Bézi Ferenc tanácsag hangsúlyozta a körzeti rendelői fontosságát, és kérdezte, miért nem szerelik fel ezeket kisdiaosztikai készülékekkel. Tapasztalatai szerint sokan visszaelnek az ingyenes betegellátással, indokolatlanul kérik táppénzre utalásukat. Az „álbetegeket” könnyűszerrel kiszűrné a gépi vizsgálat, és ezzel a szakrendelések magas forgalmát is lehetne csökkenteni. Javasolta, válasszák el a körzeti orvosi munkától az adminisztrációs teendőket, így javulna a rendelési idő kihasználása. Német Lászlóné, a Felsőváros 121-es épületének lakója kérdezte, milyen gyakran ellenőrzik a KÖJAL az ivóvizek tisztaságát. Elpanaszolta, hogy lakásukban szennyezett, kellően szűk szagú a víz. Valamint kérte, biztosítsák a vállalati rákszerűen szakrendelésre utaltak részére a nyújtott műszakban történő kivizsgálást.

A problémákra, kérdésekre,

re, javaslatokra dr. Bánfalvi Géza elmondta, sajnos kevés a modern, tágas rendelő, legtöbbször szűk, átalakított épületekben látják el a betegeket. Ennek ellenére nem lennének a várók túlszűköltek, ha valóban csak az indokolt esetekben keresnék fel az embereket a körzeti orvos. A reumatológiai gyógyító-megelőző munka feltételeinek javításához több gyógyszermedencére lenne szükség. Az újszegedi fedett uszoda beindulása bizonyára enyhíti majd a gondokat.

Tervezik a kisdiaosztikai gépek felszerelését a körzeti rendelőben, de még több, adminisztrációval foglalkozó dolgozót már nem tudnak alkalmazni, mert nincs erre pénz.

Hangsúlyozta, hogy a KÖJAL rendszeresen ellenőrzik a vízvezetéseket. A bejelentéseknek utánanéznek, de tudni kell, hogy az ivóvizek szennyeződését általában az elavult csövekről leváló kóvamoszatok okozzák, nem a baktériumok. Az onkológiai szakrendelésre beutaltakat kevés szakember gondozza, ezért nehéz az időpontokat módosítani.

Volt olyan felvetés is, amely nem tartozott szorosan az egészségügyhöz. Ezzel külön foglalkozott az illetékes tanácsag az ülés után. A résztvevők tárgyalgosságát dicséri, hogy a hibákat és az erőnyeket egyaránt megemlítve, mérlegelni tudtak.

J. E.

Délszláv klub alakult Pécsen

Pécsen délszláv nemzetiségi klub alakult — jelentették be kedden a Magyarországi Délszlávok Demokratikus Szövetségének küldöttválasztó gyűlésén.

Baranya megye székhelyére az utóbbi években, évtizedekben több száz délszláv nemzetiségű család költözött a falvakból. Ma már körülbelül négyezer szerb-horvát anyanyelvű ember él a Mecsek-alján, vagyis Pécs az ország egyik legnagyobb délszláv lakta városa. A nemzetiségi szövetség kongresszusán hat küldöttel képviseltetik magukat a pécsi délszlávok.

A küldöttgyűlés nemzetiségi politikánk fontos eredményeiről adhatott számot Pécs területén is. Délszláv nemzetiségi óvoda nyílt a városban. A szerb-horvát tannyelvű általános iskola kollégiumát ötmillió forintot költséggel bővítették, korszerűsítették. Hazánkban egyetűl a Pécsi Tanárképző Főiskolán képeznek szerb-horvát nyelvű tanárokat, az idei

tanévben 31 hallgató tanul a négy évfolyamon.

A Magyar Tudományos Akadémia dunántúli intézetében nemzetiségi szociológiai kutatás, a Baranya megyei levéltárban pedig nemzetiség történeti kutatás kezdődött. A rádió pécsi stúdiójának délszláv szekcióját hétköznapiakon 30 perces, vasárnap 45 perces anyanyelvű műsort sugároz, s augusztus 20-tól a televízió pécsi körzeti stúdiója is készít szerb-horvát nyelvű műsorokat.

(MTI)

A csehszlovák sajtó napja

A csehszlovák sajtó napja alkalmából Václav Moravec, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság budapesti nagykövete kedden fogadást adott a nagykövetségen. Ott volt Fodor László, az MSZMP KB agitációs és propaganda-

osztályának helyettes vezetője, jelen voltak a magyar sajtó, a rádió, a televízió képviselői, a Kormány Tájékoztatósi Hivatala, s a Külügyminisztérium vezető munkatársai. (MTI)

A könnyűipar a BNV-n

Az őszi BNV a „nyitott kapuk hetét” jelenti a könnyűipar 101. kiállításán résztvevő 183 vállalat és szövetség számára. A hazai és külföldi szakemberek, s vala-

mennyi vásárlatógató nem csupán egy év gyártmányfejlesztési munkájának eredményeit tekintheti át, hanem érdeklődhet is a termelő további céljairól — mondotta Mór András, a könnyűipari vásári bizottság vezetője, a BNV „A” pavilonjában tartott keddi sajtótájékoztatón.

A BNV-re a gyártmányfejlesztés java termését hozták el, s csupa olyat, amelyek gyártásához megvan minden feltétel. Ez volt az alapja az őszi BNV-re hirdetett gyártmányfejlesztési pályázaton is. A 900 ruházati cikk, valamint harminc bútor termékcsoportból csak az otthon-kiállítás 4500 „piacérett”-nek bizonyultak, termelő kapott helyet.

amelyekre bel- és külföldi megrendelést tudnak már most elfogadni.

Szeptember 25., 26., 27., 28. és 29-én lesznek a könnyűipar szakmai napjai; a 17-es pavilonban a vásár egész tartama alatt — 24 vállalat és szövetség közreműködésével — napi hat divatbemutatót tart a Magyar Divat Intézet; ismét lesz öltözködési, lakberendezési és árukezelési tanácsadás a BNV-n.

A könnyűipar 11 300 négyzetméternyi kiállítási területből a legnagyobb helyet foglalja el az „A” pavilonban látható öltözködési kiállítás; az otthon-kiállítás 4500 négyzetméteres területén 25